

Dato: 9. januar 2023
Sagsnr.: 2022 - 8539
Sagsbeh.: MSF/Juridisk Afdeling

Udvalget for Forretningsordenen
Christiansborg

Statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1 (UFO alm. del). Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peder Hvelplund (EL).

Spørgsmål nr. 1:

”Kan statsministeren oplyse, hvilken adgang »den kongelige undersøger« har til embedsværket, hvem der sikrer denne adgang, og ligeledes hvilken adgang Folketinget har til samme embedsværk?”

Svar:

Statsministeriet kan oplyse, at embedsmænd i ministeriernes departementer og styrelser har til opgave at rådgive og bistå den til enhver tid siddende regering og dens ministre. Embedsværket bistår bl.a. med udvikling af faglige beslutningsgrundlag for nye politiske initiativer, politisk og faglig rådgivning i forbindelse med forhandlinger med Folketingets partier og svar på spørgsmål fra Folketinget. Der henvises i den forbindelse til Kodex VII med syv centrale pligter for embedsmænd i centraladministrationen, side 8ff.

I det omfang, Folketingets medlemmer ønsker eksempelvis oplysninger om forhold, som embedsværket kan bistå med, bør dette ske via den relevante minister, f.eks. ved spørgsmål til ministeren. Det følger af, at det er ministeren – og ikke embedsværket – der står til ansvar over for Folketinget.

I det tilfælde, hvor regeringen er trådt tilbage, og der efter en såkaldt dronningerunde er udpeget en leder af forhandlingerne om dannelse af en ny regering (en forhandlingsleder) yder embedsværket efter fast praksis faglig bistand til forhandlingslederen. Bistanden sker efter anmodning fra forhandlingslederen. Bistanden består i eksempelvis tilvejebringelse af diverse faktuelle oplysninger og analyser, baggrundspapirer og beskrivelser mv. samt bistand til udarbejdelse af et eventuelt regeringsgrundlag.

Bistanden ydes også i de tilfælde, hvor forhandlingslederen er en anden end den fungerende statsminister. I de tilfælde ydes bistanden, efter at den fungerende statsminister

har tilbudt forhandlingslederen embedsværkets bistand. Det bemærkes i den forbindelse, at regeringsdannelsen, dvs. proceduren frem til udnævnelse af en (ny) statsminister, foregår på den siddende statsministers ansvar, jf. grundlovens § 14. Det antages i den forbindelse i den statsretlige litteratur, at når den siddende statsminister har indgivet sin afskedsbegæring, vil denne under sædvanligt ministeransvar have pligt til som led i embedsforretningernes uforstyrrede førelse at sikre, at processen frem til udnævnelse af en (ny) statsminister kan ske, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Dansk Statsret (3. udgave, 2020), s. 69.

Med venlig hilsen

Mette Frederiksen